

Datum
2020-03-30
Adress
Rönbladsgatan 1 B
Diarienummer
GRF-2020-9363

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Finansdepartementet - Starkare kommuner - med kapacitet att klara välfärdsuppdraget STK-2020-463

Grundskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Grundskolenämnden har inga invändningar mot utredningens förslag. Två av de bedömningar och förslag som utredningen lämnar är nämnden särskilt positiv till, och ytterligare ett med vissa reservationer. Grundskolenämnden yttrar sig endast om dessa.

Yttrande

En strategi för stärkt kapacitet i kommunerna – 19.5 Staten måste ta ansvar för att garantera goda förutsättningar i kommunerna

Grundskolenämnden är positiv till utredningens föreslagna strategi som bland annat handlar om att staten bör ta ett övergripande ansvar för att säkerställa kommunernas ekonomiska förutsättningar, genomföra generella åtgärder på nationell nivå för att höja sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet samt underlätta kompetensförsörjningen i kommunernas kärnverksamheter, såsom skola och omsorg. Det är viktiga åtgärder för de kommuner som har de största demografiska och socioekonomiska utmaningarna.

Det är viktigt att staten lever upp till finansieringsprincipen och beaktar hur förändringar i den statliga verksamheten påverkar kommunernas förutsättningar. Kommunerna behöver generella statsbidrag mot bakgrund av de demografiskt betingade behoven, och kompensation för löpande pris- och löneökningar. Det krävs en ökad och långsiktig samsyn om att staten och kommunsektorn har ett gemensamt uppdrag att lösa finansieringen av välfärden och genomföra åtgärder som underlättar kompetensförsörjningen.

Kommunernas ekonomi – 20.3.1 En statsbidragsprincip

Grundskolenämnden ser positivt på förslaget. En statsbidragsprincip ger vägledning vid överväganden om att införa riktade statsbidrag, samt vid utformning och hantering av sådana bidrag.

Grundskolenämnden har märkt av att antalet riktade statsbidrag har ökat över tid. De riktade statsbidragen har inneburit en hög grad av detaljstyrning som lett till kortsiktig planering av verksamheten eftersom verksamheten inte vetat hur länge bidragen ska finnas kvar. Ökningen av antalet riktade statliga satsningar har hindrat nämnden från att använda resurser där de främst behövs utifrån de olika lokala förutsättningar och utmaningar som funnits. Bidragen har även skapat mycket administration för förvaltningen.

Med tanke på de utmaningar Malmö stad och grundskolenämnden står inför är ett system med riktade statsbidrag ohållbart. Nämnden ser det som ytterst viktigt att förvaltningen och kommunen ges möjlighet att styra resurserna dit de behövs som mest. Färre riktade statsbidrag skulle förbättra förvaltningens möjligheter att dels bedriva sin verksamhet på ett strategiskt och effektivt sätt, dels anpassa den efter lokala behov. Det skulle dessutom minska administrationen och då skulle resurser frigöras som bättre kan användas i grundskoleförvaltningens strategiska arbete utifrån läroplanens krav och skollagens intentioner. Nämnden förordar en ordning där en ökad andel av statsbidragen till kommunerna ges i form av generella statsbidrag då detta bedöms bidra till att stärka kommunens kapacitet.

Grundskolenämnden ser positivt på att i den mån staten vill styra hur kommunerna bedriver en verksamhet bör det hellre ske via t.ex. lagstiftning än genom riktade statsbidrag. Det skapar förutsättningar för en mer ändamålsenlig statlig styrning och finansiering av kommunernas verksamhet. Nämnden förordar generella statsbidrag i alla sammanhang där det tillkommer fasta kostnader i kommunernas verksamhet, t.ex. för att personal måste anställas.

Många riktade statsbidrag är utformade på ett sätt som gör att kommuners administrativa kostnader för att ansöka om ett bidrag kan bli alltför höga i förhållande till bidragets storlek. Grundskolenämnden anser att de administrativa kraven på kommunen måste ställas i förhållande till statsbidragets storlek. Likaså ser nämnden ingen anledning till beloppsmässigt små riktade bidrag.

Kommunernas digitaliseringsarbete – 20.5.1 Förvaltningsgemensam infrastruktur för grunddata och informationsutbyte

Grundskolenämnden delar utredningens bedömning. Särskild vikt hoppas nämnden läggs på stöd i kommunernas automatisering via AI eller andra lösningar. Här vill vi trycka på vikten av stöd kopplat till det juridiska för kommunerna. Många kommuner sitter i äldre avtal med sina systemleverantörer som tecknats före det var aktuellt med frågan om robotisering.

I arbetet med en förvaltningsgemensam struktur behöver det tas höjd för att en betydande del av grundskolans elever saknar folkbokföring, vanligen på grund av att de nyligen ankommit till landet. Detta är särskilt vanligt i Malmö och flera andra kommuner som tar ett stort ansvar för den nyanlända befolkningen i landet. För att en förvaltningsgemensam struktur ska bli lyckad behöver det därför utredas hur tillfälliga personnummer eller samordningsnummer ska fungera nationellt. I dagsläget upprättas tillfälliga personnummer

enskilt i varje kommun vilket betyder att samma tillfälliga personnummer kan finnas på flera personer i olika kommuner. Så kan också vara fallet i en och samma kommun när tillfälliga personnummer återanvänds efter det att en elev får ett varaktigt personnummer. Många kommuner delar dessutom databaser över kommungränserna. Ett tillfälligt personnummer som tilldelats i ett av kommunens system kan då ”blockeras” i ett annat om personnumret redan finns i samma system i en annan kommun. Eleven vars personnummer har blockerats måste då tilldelas ett nytt tillfälligt personnummer. En elev kan också få ett nytt tillfälligt personnummer om den flyttar till en annan kommun.

En liten men administrativt betydande grupp att handlägga för skolförvaltningar är elever med sekretessmarkering från Skatteverket. Här hade det varit av betydelse att få tydlig och skolspecifik information och rekommendationer för hantering i den vanliga elevadministrationen.

SS 12000:2018 är den nya standarden för elevdata för att underlätta informationsflödet mellan många olika system som berör elever, som trädde i kraft till årsskiftet 2020, och som de flesta systemaktörer på marknaden står i beredskap att genomföra. Det är viktigt att detta är något som tas i beaktande om man avser att standardisera ytterligare, för att undvika en standardkrock mellan regeringens initiativ och Svenska Institutet för standarders.

Ordförande

.....
Sara Wettergren
.....

Grundskoledirektör

.....
Anders Malmquist
.....